DOI: 10.55646/jaren.galenos.2024.89847
J Acad Res Nurs 2025;11(2):76-81

Hemşirelik Öğrencilerine Verilen Psikoeğitim Grupları Oluşturma ve Yönetme Becerisi Geliştirme Programının Psikiyatri Hemşireliğini Algılama Düzeyine Etkisi

The Effect of the Skill Development Program of Creating and Managing Psychoeducation Groups Given to Nursing Students on the Level of Perception of Psychiatric Nursing

Kübra Gülırmak Güler, Serap Güleç Keskin, Elif Güzide Emirza

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

Atıf/Cite this article as: Gülırmak Güler K, Güleç Keskin S, Emirza EG. The effect of the skill development program of creating and managing psychoeducation groups given to nursing students on the level of perception of psychiatric nursing. J Acad Res Nurs. 2025;11(2):76-81

ÖZ

Amaç: Günümüzde sağlık hizmetlerinin giderek karmaşıklaştığı bir dönemde, hemşirelerin rolü sadece tıbbi müdahalelerle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda psikososyal ve ruhsal destek sağlama becerileri de beklenmektedir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin psikoeğitim gruplarını yönetme yeteneklerini geliştiren bir programın, psikiyatri hemşireliğini algılama düzeyine etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, ön test-son test yarı deneysel desenle gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören ve Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği İntörn Uygulama Dersi kapsamında klinik uygulamaya katılan 29 hemşirelik öğrencisi dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama formu olarak Kişisel Bilgi Formu ve Psikiyatri Hemşireliğini Algılama Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere 6 oturumluk psikoeğitim gruplarını yönetme becerisi geliştirme programı uygulanmıştır. Program devam ederken öğrencilere 3. haftada izlem testi uygulanmış, izlem testinden 3 hafta sonra son test uygulanarak araştırma verileri elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın sonuçları, psikoeğitim programını alan hemşirelik öğrencilerinin psikiyatri hemşireliğini algılama düzeyine yönelik olumlu görüşlerinde anlamlı bir artış, olumsuz görüşlerinde anlamlı bir azalma olduğunu göstermiştir ($p<0,05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerine yönelik olarak verilen psikoeğitim grupları oluşturma ve yönetme becerisi geliştirme programının, psikiyatri hemşireliğini algılama düzeyini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, hemşirelik eğitiminde psikoeğitim programlarının önemini vurgulamaktadır. Gelecekte, benzer çalışmaların daha geniş örneklemlerle ve farklı eğitim seviyelerinde yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, psikiyatri hemşireliği, algılama, eğitsel psikoloji

ABSTRACT

Objective: Today, in an era where healthcare services are becoming increasingly complex, the role of nurses is not limited to medical interventions only skills in providing psychosocial and spiritual support are also expected. This study aims to evaluate the effect of a program that improves nursing students' abilities to manage psychoeducational groups on their perception of psychiatric nursing.

Methods: The research was conducted with a pre test-post test quasi-experimental design. Twenty-nine nursing students studying at Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing and participating in clinical practice within the scope of the Mental Health and Diseases Nursing Intern Practice Course were included in the study. Personal Information Form and Psychiatric Nursing Perception Level Scale were used as data collection forms in the research. A 6-session psychoeducation group management skill development program was applied to the students participating in the study. While the program was continuing, a follow-up test was applied to the students in the 3rd week, and the research data was obtained by applying a post test 3 weeks after the follow-up test.

ORCID IDs: KGG. 0000-0003-4450-3737; SGK. 0000-0001-9109-373X; EGE. 0000-0003-3652-2428

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Kübra Gülırmak Güler,
E-posta: gulirmak.kubra.24@gmail.com

Geliş Tarihi/Received Date: 12.11.2023 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 17.09.2024
Yayınlanma Tarihi/Publication Date: 11.08.2025

Copyright© 2025 Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi adına Galenos Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı ile lisanslanmış, açık erişimli bir makaledir.

Copyright© 2025 University of Health Sciences Türkiye, Gaziosmanpaşa Training and Research Hospital. Published by Galenos Publishing House on behalf of University of Health Sciences Türkiye, Gaziosmanpaşa Training and Research Hospital. This is an open access article under the Creative Commons AttributionNonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Results: The results of the study showed that there was a significant increase in the positive views and a significant decrease in the negative views of nursing students who took the psychoeducation program regarding their perception of psychiatric nursing ($p<0.05$).

Conclusion: It was concluded that the skill development program for nursing students in creating and managing psychoeducation groups increased the perception level of psychiatric nursing. These findings emphasize the importance of psychoeducational programs in nursing education. In the future, it is recommended that similar studies be conducted with larger samples and at different education levels.

Keywords: Nursing student, psychiatric nursing, perception, educational psychology

GİRİŞ

Sağlık hizmetlerinin gittikçe karmaşıklaştığı ve hastaların sadece fiziksel ihtiyaçlarına değil, aynı zamanda ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarına da odaklanıldığı günümüzde, hemşirelerin yetkinlik alanları da artmaktadır. Hemşirelerden beklenen yalnızca tıbbi prosedürlerin uygulanması değil, aynı zamanda psikososyal destek sağlama ve ruhsal sağlıkla ilgili konularda rehberlik yapma becerilerine de sahip olmalarıdır [1]. Ayrıca hemşireliğin felsefesini oluşturan anlayışlardan biri biyopsikososyal bütünlük içinde hastanın ve ailesinin optimal fonksiyon görmesine yardım etmektir. Hemşireler bu anlayışı psikoeğitim yoluyla gerçekleştirebilirler. Bu becerinin öğrencilik yıllarında kazandırılması önemlidir. Hemşirelik öğrencilerine yönelik psikoeğitim programları, klinik uygulamalarının yanı sıra ruhsal ve psikososyal alanlarda da yetkin olmalarını amaçlamaktadır [2]. Bu kapsamda, psikoeğitim programları, hemşirelik öğrencilerinin psikososyal becerilerini geliştirmeleri ve psikoloji alanında daha etkili bir şekilde hizmet vermelerini sağlamaktadır [3]. Özellikle psikiyatri hemşireliği alanında çalışacak olan öğrenciler için ruhsal sağlık sorunlarıyla başa çıkma becerileri, hasta bakımının temel taşlarından biri olarak görülmektedir [4].

Psikoeğitimler aracılığı ile bireylerin, kendi ruhsal sağlıklarını anlamaları ve geliştirmeleri için gereken araçları kazanmaları hedeflenmektedir [5]. Psikoeğitimin üç temel öğesi vardır. Bunlar; terapötik etkileşim, açıklık getirme ve baş etme becerisinin geliştirilmesidir [6]. Psikoeğitimler, bilginin transferi ve becerinin geliştirilmesi, aile yükünü ve stresin azaltılması, emosyonel destek sağlanması, tedavi uyumunun arttırılması, problem çözme becerilerinin geliştirilmesi, nükslerin önlenmesi, hasta ve ailesi için yaşam kalitesinin arttırılması gibi birçok konuda kişilere yardımcı olmaktadır [1,7]. DeLucia-Waack'a [7] göre psikoeğitim grupları, danışma ve terapi gruplarından bazı yönleriyle farklılaşmaktadır. Bu farklılıklar, psikoeğitim gruplarında kazandırılacak hedef davranışların netliği ile grupların beceri geliştirmeye, bilişsel stillere ve amaca ulaşma stratejilerine odaklanmasıdır. Bireysel amaçlar yönüyle de psikoeğitim, psikolojik danışma ve terapi grupları arasında farklar vardır. Psikoeğitim gruplarında üyeler ortak grup amaçlarına sahiptir. Psikolojik danışma ve terapi gruplarında ise grup amaçları daha genel olabilmekte ve buna bağlı olarak üyelerin bireysel hedefleri daha çok farklılık gösterebilmektedir [7]. Brown'a [8] göre psikoeğitim gruplarında lider, danışma ve terapi gruplarına göre daha aktif olmalıdır. Danışma ve terapi gruplarında liderin daha fazla zamanı vardır. Psikoeğitim gruplarında ise liderin zamanı daha sınırlıdır ve daha çok iş yönelimlidir. Bu nedenle psikoeğitim gruplarında yeni becerileri pekiştirmek için pratik yapmak önemlidir [7].

Psikiyatri hemşireliği, ruhsal sağlık sorunları yaşayan bireylerin bakımını üstlenen kritik bir hemşirelik alanıdır. Bu alandaki hemşirelerin empati, etkili iletişim ve problem çözme gibi psikososyal becerilere sahip olmaları, hasta bakımında etkin olmalarını sağlamaktadır. Psikoeğitim farklı psikiyatri profesyonelleri tarafından bireysel ya da grup olarak uygulanabilmektedir. Ancak alana özgü spesifik eğitimin alınmış olması gereklidir [7,8]. Psikoeğitimi yürütecek bireylerin sahip olmaları gereken yeterlilikler konusunda belirsizlik vardır. Ancak terapötik yaklaşımlar konusunda eğitim almış ve psikoeğitim sürecinde oluşabilecek psikososyal tepkileri yönetebilecek kişiler tarafından yürütülmesinin gerekli olduğu vurgulanmaktadır [8].

Literatürde yapılan çalışmalar, hemşirelik öğrencilerine verilen psikoeğitim becerisi geliştirme programının psikiyatri hemşireliğini algılamaya olumlu etkiler sağladığını göstermektedir [2-4]. Bu programın, öğrencilerin psikiyatri hemşireliği alanını daha iyi anlamalarına ve ruhsal sağlık sorunlarıyla daha etkili bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, hemşirelik eğitimi programlarına psikoeğitim modüllerinin entegre edilmesinin, öğrencilerin psikososyal yetkinliklerini arttırmaları ve psikiyatri hemşireliği alanında daha verimli ve istekli olmalarını sağlamaya yönelik kritik bir rol oynayabileceği düşüncesini desteklemektedir. Bu bağlamda bu araştırma, hemşirelik öğrencilerine verilen psikoeğitim grupları oluşturma ve yönetme becerisi geliştirme programının, psikiyatri hemşireliğini algılamaya olan etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma yarı deneysel desende olup tek gruplu ön test-son test olarak yapılmıştır. Araştırmanın evreni, hemşirelik bölümünde, 2022-2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği intörn uygulaması dersini seçen 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği intörn uygulaması dersine kayıtlanan ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan 29 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılmayı kabul eden tüm öğrenciler örnekleme alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş Kişisel Veri Toplama Formu ve Psikiyatri Hemşireliğini Algılama Ölçeği (PHAÖ) kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Veri Toplama Formu

Araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanan form [2-4], öğrencilerin yaş, cinsiyet, daha önce psikoeğitim alma durumu ve

psikiyatri hemşireliği intörnlük dersi seçme sebebini sorgulayan dört maddeden oluşmaktadır.

Psikiyatri Hemşireliğini Algılama Ölçeği

Surgenor ve ark. [9] tarafından öğrenci hemşirelerin psikiyatri hemşireliğine yönelik olumlu ve olumsuz algılarını belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin, Türkçe geçerlik ve güvenirliği Çam ve Arabacı [10] tarafından yapılmış ve Cronbach α katsayısı 0,76 olarak bulunmuştur. Altılı Likert tipi ölçek (1: kesinlikle katılmıyorum, 2: çoğunlukla katılmıyorum, 3: kısmen katılmıyorum, 4: kısmen katılıyorum, 5: çoğunlukla katılıyorum, 6: kesinlikle katılıyorum) 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte puan aralığı 0-85 puan olup puanların yüksek olması psikiyatri hemşireliği algısının daha olumlu olduğunu göstermektedir [9,10]. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach α değeri 0,72 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (karar no.: 2022/575, tarih: 30.06.2022) etik onay alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Öğrencilere bilgilendirilmiş onam formu aracılığı ile araştırmanın içeriği, kullanılacak veri toplama formları, araştırmadan istedikleri zaman ayrılabilecekleri, verilerin araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı gibi konular hakkında detaylı olarak bilgi verilmiştir.

Psikoeğitim Grupları Oluşturma ve Yönetme Becerisi Geliştirme Programının İçeriği

Psikiyatri hemşireliği intörnlük dersini alan öğrencilere, ilk derste araştırmanın amacı açıklandıktan sonra yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Daha sonra öğrencilere Kişisel Bilgi Formu ve PHAÖ uygulanmıştır. Aynı ölçek, psikoeğitim programının 3. oturumu sonrasında ara izlem ve son oturumunda son test olarak tekrar uygulanmıştır. Psikoeğitim programı, haftada bir kez her bir oturum 90 dakika olacak şekilde toplam altı oturum olarak yürütülmüştür.

Programın İçeriği

1. Oturum: İlk oturumda, psikoeğitim grupları oluşturma ve yönetme becerisi geliştirme programının amacının paylaşılması, araştırma süreci ve grup kuralları hakkında öğrencilere bilgi verilmiştir. Daha sonra oturum hedefleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin psikoeğitim programına ve birbirleri ile iletişim kurmalarını sağlamak için ısınma egzersizleri yapılmıştır. Şimdi ve burada meditasyonu ile programa odaklanmayı arttırma çalışmaları ile devam edilerek; "Psikoeğitim nedir?", "Psikoeğitim gruplarının özellikleri nelerdir?", "Psikoeğitimlerin uygulanma amaçları ve uygulanma alanları nelerdir?" konularında bilgi verilmiştir.

2. Oturum: İkinci oturuma meditasyon ve ısınma egzersizleri ile başlanmıştır. Daha sonra öğrencilerin psikiyatri hemşireliğini algılama ve tutumlarını değiştirmeye yönelik faaliyetlere geçilmiştir. Psikiyatri hemşirelerinin ruhsal ve fiziksel hastalıklardaki rol ve sorumlulukları hakkında bilgi verilmiştir. Psikiyatri hemşirelerinin fiziksel/ruhsal sağlığın korunmasındaki önemine vurgu yapılmıştır.

3. Oturum: Bu oturumda, psikiyatri hemşirelerinin psikiyatri kliniklerinde görev ve sorumluluklarından bahsedilerek kliniklerdeki liderlik özelliklerine vurgu yapılmıştır. Günaydın toplantıları, grup etkileşimleri, terapötik görüşmeler, izlem, takip ve değerlendirme konularında bilgiler verilmiştir. Rol yapma yoluyla psikiyatri servisinde örnek bir günaydın toplantısı canlandırılmıştır. Daha sonra oturum soru-cevap, tartışma, farklı senaryo örnekleri üzerinden canlandırma yapma ile tamamlanmıştır.

4. Oturum: Bu oturuma kendini açma, eş duyum, şimdi ve burada etkileşimi, öğretici tartışmalar gibi yapılandırılmış egzersizlerle başlanmıştır. Daha sonra öğrenciler gruplara ayrılarak örnek bir psikoeğitim grubunu yönetme canlandırması yapılmıştır. Sosyal etkinlikleri yönetme becerisi kazandırmaya yönelik rol yapma yapılmıştır. Psikoeğitim verilen grupta kriz durumlarında yönetmeye yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Bir liderde bulunması gereken özellikler knowledge (bilgi), art (sanat), science (bilim), skills (beceri) ve techniques (teknik) modeli çerçevesinde ele alınmıştır.

5. Oturum: Bu oturumda diğer oturumların özetlenmesi, psikoeğitim gruplarının oluşturulmasındaki 'Sekiz Aşama' anlatılmıştır. Yapılandırılmış egzersizler ile psikoeğitim grubunun tüm süreci gözden geçirilmiştir. Her öğrenci için çalışma ödevleri atanmış ve ruh sağlığı ve hastanesi kliniklerinde uygulamalar yapılmıştır.

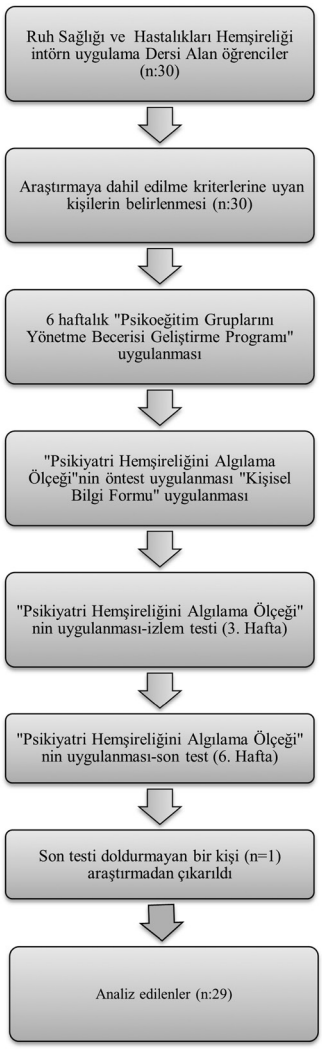
6. Oturum: Son oturumda psikiyatri hemşireliğini algılamaya yönelik geri bildirimlerin alınarak ve psikoeğitim grup etkileşimleri soru-cevap, özetleme, tartışma teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Daha sonra eğitimin değerlendirilmesi yapılarak, program sonlandırılmıştır.

Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri;

- 18-65 yaş arasında olmak,
- Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği intörn uygulaması dersi almak,
- Eğitimin tüm oturumlarını aktif olarak tamamlamak,
- Sözel iletişim engeline sahip olmamak,
- Tanı ve tedavi aldığı ruhsal bir hastalığa sahip olmamak,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmak olarak belirlenmiştir.

Araştırmadan Çıkarılma Kriterleri;

- Eğitimin tüm oturumlarını aktif olarak tamamlamamak,
- Öntest, ara izlem testi veya son testten herhangi birini tamamlamamak,
- Psikoeğitim sürecinde herhangi bir ruhsal hastalık gelişmesi veya tanı alınması,
- Araştırmadan ayrılmak istemek olarak belirlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Araştırma Planı

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=29)

Özellikler		SS	Min.-max.
Yaş ortalaması		22,55±1,24	21-26
		n	**%**
Cinsiyet	Kadın	22	75,9
	Erkek	7	24,1

SS: Standart sapma, Min.: Minimum, Max.: Maksimum

BULGULAR

Tablo 1 ve Tablo 2'de çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 22,55±1,24 ve %75,9'unun kadın olduğu, öğrencilerin tamamının daha önce herhangi bir psikoeğitim programına katılmadığı ve %41,4'ünün psikiyatriye ilgi duyduğu için psikiyatri hemşireliği intörnlük dersini seçtiği görülmektedir.

Şekil 2 ve Tablo 3'te "Psikoeğitimin uygulanma durumuna göre öğrencilerin PHAÖ'den aldıkları puan ortalamaları ve puan ortalamalarının karşılaştırılması" yer almaktadır.

İstatistiksel Analiz

Öğrencilerin PHAÖ toplam puan ortalamalarına bakıldığında, psikoeğitim uygulamasından önce toplam puan ortalamalarının (51,37±4,54), psikoeğitim uygulanma sırasında (52,24±4,01), psikoeğitim uygulandıktan sonra (51,13±2,72) olduğu ve aradaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür (F=1,183, p=0,314). PHAÖ "olumlu görüşler" puan ortalamalarında, öğrencilerin psikoeğitim uygulandıktan sonra aldıkları puan ortalamalarının (39,37±1,69), psikoeğitim uygulanma öncesinde (35,06±4,89) ve psikoeğitim uygulanma sırasında (36,10±3,80) aldıkları puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir (F=23,74, p=0,000). PHAÖ "olumsuz görüşler" puan ortalamalarında ise öğrencilerin psikoeğitim uygulandıktan sonra aldıkları puan ortalamalarının (11,75±0,55), psikoeğitim uygulanma öncesinde (16,31±1,28) ve psikoeğitim uygulanma sırasında (16,13±0,98) aldıkları puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur (F=14,23, p=0,000).

TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencileri, psikiyatri hemşireliğine ve ruhsal hastalığa sahip bireylere yönelik olumsuz inançları olması nedeniyle mezun olduktan sonra psikiyatri hemşireliği alanında çalışma konusunda isteksiz olabilmektedirler. Sistematik bir derlemede, psikiyatri hemşireliğinin hemşireliğin en az tercih edilen alanı olarak nitelendirilmesinin son elli yılda değişmediği ve bu bağlamda hemşirelik öğretim elemanlarına bu olumsuz tutumları dönüştürme konusunda önemli sorumluluklar yüklendiği ileri sürülmüştür [11]. Bu nedenle eğitimcilerin psikiyatri hemşireliği müfredatını gözden geçirmesi, rol yapma, film izleme, simülasyon gibi yenilikçi ve deneysel eğitim yöntemlerini kullanması, öğrencilerin korku ve kaygılarını gidermeye yönelik klinik hazırlık eğitimleri yapması ve özellikle ruh sağlığına ilgi duyan öğrencileri teşvik etmesi gerekmektedir. Ayrıca psikoeğitim programlarının da hemşirelik

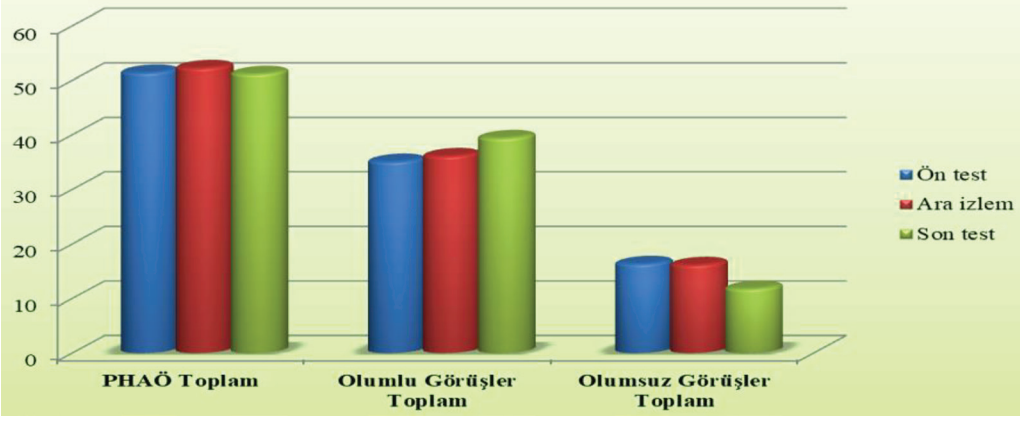
Tablo 2. Öğrencilerin Bazı Özelliklerine Göre Dağılımı (n=29)

Özellikler		n	%
Daha önce psikoeğitim alma durumu	Evet	0	0
	Hayır	29	100
Psikiyatri hemşireliği intörnlük dersini seçme sebebi	Psikiyatriye ilgi duyduğu için	12	41,4
	Psikiyatrinin yaşamına katkı sağlayacağını düşündüğü için	11	37,9
	Etkili iletişim becerileri kazanmak için	6	20,7

öğrencileri için oldukça önemli katkılar sağladığı, farklı beceri ve tutumlar geliştirmede etkili olduğu bilinmektedir [11,12].

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda psikiyatri hemşireliği dersi kapsamında verilen psikoeğitim programı sonrası öğrencilerin psikiyatri hemşireliğini algılamalarında olumlu yönde bir değişim olduğu görülmüştür (Şekil 2). Ancak öğrencilerin psikiyatri hemşireliğini algılamalarına yönelik yapılan araştırmalar literatürde oldukça sınırlı sayıdadır. Yapılan sınırlı sayıdaki araştırma sonuçlarının ise bu araştırmadan elde edilen mevcut sonuçları destekler nitelikte olduğu görülmektedir [11-13]. Bu sonuç üzerinde psikiyatri hemşireliği kapsamında verilen psikoeğitim programında yer alan eğitim ve uygulamaların katkısının olabileceği düşünülmektedir.

Ciydem ve Avci'nın [12] 80 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları deneysel araştırma sonuçlarına göre psikiyatri hemşireliği dersi sonrası öğrencilerin psikiyatri hemşireliğini olumlu yönde algılamalarında artış olduğu belirlenmiştir. Bu derste film izleme, kısa video gösterme, rol yapma, vaka çalışması gibi farklı tekniklerin kullanıldığı eğitim sonrası psikiyatri hemşireliği ile ilgili temel becerilerinin geliştiğini de ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca mezun olduktan sonra, psikiyatri hemşiresi olarak çalışmak isteyen öğrenci sayısında artış olduğu gözlemlenmiştir. Çam ve Arabacı'nın [10] öğrenci hemşirelerle yaptıkları araştırma sonuçlarına göre psikiyatri hemşireliğine ilişkin eğitimi yetersiz bulan öğrencilerin psikiyatri hemşireliği algılarının da düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan hareketle, psikiyatri hemşireliği eğitiminin öğrencilerin algılarını etkilemesi yönünden önemli olduğu söylenebilir. Duman-Çetinkaya ve ark.'nın [13] yaptıkları hemşirelik öğrencilerinin psikiyatri hemşireliğini algılamaya yönelik deneysel karşılaştırmalı araştırma sonuçları, probleme dayalı öğretim tekniklerinin geleneksel öğrenme tekniklerine göre öğrencilerin olumlu tutum belirlemesine katkı sağladığını göstermektir. Rushworth ve Happell [14] tarafından psikiyatri kliniğinde ve yaşlı bakım kliniğinde yapılan uygulamanın öğrencilerin kariyer tercihlerine etkisinin karşılaştırıldığı bir çalışmada, psikiyatri kliniğinde çalışan öğrencilerin kariyer tercihi olarak psikiyatri hemşireliğini daha çok tercih ettikleri, buna karşın yaşlı bakım kliniğinde uygulama yapan öğrencilerin kariyer tercihlerinde değişiklik olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum psikiyatri hemşireliği dersi alan öğrencilerin hem mesleğe hem de ruhsal hastalığı olan bireylere karşı tutumlarını değiştirmede oldukça faydalı olduğunu göstermektedir.

Şekil 2. Psikoeğitimin Uygulanma Durumuna göre Öğrencilerin Psikiyatri Hemşireliğini Algılama Ölçeğinden Aldığı Puan Ortalamaları (n=29) Tekrarlı ölçümlerde ANOVA, Bonferroni Posthock

Tablo 3. Öğrencilerin Ön Test, Ara İzlem ve Son Test PHAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=29)

PHA Ölçeği	n	Uygulama (psikoeğitim öncesi-ara izlem ve sonrası)	$\bar{x}$ + SS	F	p değeri
Olumlu görüşler	29	Ön test	35,06±4,89	F=23,74	**p=0,000***
	29	Ara izlem	36,10±3,80		
	29	Son test	39,37±1,69		
Olumsuz görüşler	29	Ön test	16,31±1,28	F=14,23	**p=0,000***
	29	Ara izlem	16,13±0,98		
	29	Son test	11,75±0,55		
Toplam	29	Ön test	51,37±4,54	F=1,183	p=0,314
	29	Ara izlem	52,24±4,01		
	29	Son test	51,13±2,72		

F: Tekrarlı ölçümlerde varyans analizi, : Aritmetik ortalama, *p<0,05, SS: Standart sapma,

Mevcut araştırma sonuçları da, yapılmış olan diğer çalışmalarla da benzerlik göstermektedir [10,12,13]. Bu sonuçlar, teorik derslerde öncelikle ruh sağlığı sorunlarını, bunların tedavisini ve hemşirelik bakımını öğrenmenin, psikiyatri hemşiresinin rol ve sorumluluklarının anlaşılmasını, ikinci olarak da ruh sağlığı sorunu olan bireyin bakımında aktif rol oynamanın önemli olduğunu düşündürmektedir. Klinik uygulamalar sırasında hem ruhsal hastalıklara hem de psikiyatri hemşireliğine yönelik olumsuz inançların değiştirilmesinde de etkili olmaktadır [11,15,16].

Araştırmanın Sınırlılıkları

Psikoeğitim gruplarını oluşturma ve yönetme becerisi geliştirme programının psikiyatri hemşireliğini algılama düzeyi üzerindeki etkisini değerlendiren bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nün belirli bir döneminde öğrenim gören hemşirelik öğrencileriyle sınırlıdır. Ayrıca araştırmanın yarı deneysel olması ve tek gruplu olarak yürütülmesi, diğer bir sınırlılık olarak değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, hemşirelik öğrencilerine verilen psikoeğitim grupları oluşturma ve yönetme becerisi geliştirme programının, öğrencilerin psikiyatri hemşireliğini algılama düzeylerinde olumlu bir etki sağladığını göstermektedir (Tablo 3, $p<0,05$). Psikoeğitimler, öğrencilerin ruhsal sağlık alanındaki bilgi, beceri ve duyarlılıklarını artırarak hastaları daha etkili bir şekilde desteklemelerini sağlamaktadır. Bu nedenle, psikoeğitimlerin hemşirelik eğitim programlarına dahil edilmesi ve sürekli olarak desteklenmesi, hemşirelerin psikiyatri hemşireliği alanında daha yetkin olmalarını ve hasta bakım kalitesini artırmalarını sağlayacaktır. Hemşirelik öğrencileri, temel hemşirelik uygulamaları seçtikleri alandan bağımsız olarak, herhangi bir danışanla terapötik olarak etkileşimde bulunmak ve iletişim kurmak için kendilerini donanımlı ve rahat hissedebilecekleri psikiyatri eğitiminin ilkelerini uygulamayı öğrenmelidirler. Bu bağlamda hemşirelik eğitimi kapsamında verilen ruh sağlığı simülasyonu, kişisel bakım becerileri eğitimi ve liderlik becerilerine yönelik psikoeğitim programları öğrenci hemşirelerin psikiyatri hemşireliğine ile ilgili algılarını olumlu yönde etkileyebilmektedir.

Etik

Etik Kurul Onayı: Araştırmaya başlamadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (karar no.: 2022/575, tarih: 30.06.2022).

Hasta Onamı: Çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

Dipnot

Yazarlık Katkıları

Cerrahi ve Medikal Uygulama: SGK; Konsept: KGG, SGK; Dizayn: KGG, SGK; Veri Toplama veya İşleme: EGE; Analiz veya Yorumlama: KGG, EGE; Literatür Arama: KGG, EGE; Yazan: KGG, EGE.

Çıkar Çatışması: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

Finansal Destek: Bu araştırma için finansal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Yüksel A, Fatma Ö. Hemşirelik öğrencilerinin üniversiteye uyumunda problem çözmeye dayalı psikoeğitim programının etkinliğinin değerlendirilmesi. JILSES. 2018; 4(2): 242-62. [Crossref]
2. Güleç Keskin S, Gülırmak K. The effect of positive psychotherapy education on subjective wellbeing among nursing students. Perspect Psychiatr Care. 2022; 58(2): 861-70. [Crossref]
3. Hayman-White K, Happell B. Nursing students' attitudes toward mental health nursing and consumers: psychometric properties of a self-report scale. Arch Psychiatr Nurs. 2005; 19(4): 184-93. [Crossref]
4. Hunter L, Weber T, Shattell M, Harris BA. Nursing students' attitudes about psychiatric mental health nursing. Issues Ment Health Nurs. 2015; 36(1): 29-34. [Crossref]
5. Akgün M, Boz İ. Doğum korkusu yönetiminde psikoeğitimin yeri. JAREN. 2019; 5(2): 163-8. [Crossref]
6. Swaminathan V, Moorman C. Marketing alliances, firm networks, and firm value creation. Journal of Marketing. 2009; 73(5): 52-69. [Crossref]
7. DeLucia-Waack JL. Leading psychoeducational groups for children and adolescents. 4th ed. United Kingdom: Sage Publications; 2006. p. 165-79. [Crossref]
8. Brown NW. Psychoeducational groups process and practice. 4th ed. New York: Brunner Routledge; 2004. p. 46-57. [Crossref]
9. Surgenor LJ, Dunn J, Horn J. Nursing student attitudes to psychiatric nursing and psychiatric disorders in New Zealand. Int J Ment Health Nurs. 2005; 14(2): 103-8. [Crossref]
10. Çam O, Arabacı LB. Psikiyatri hemşireliğini algılama ölçeğinin geliştirilmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2009; 12(4) :29-40.
11. Happell B, Gaskin CJ. The attitudes of undergraduate nursing students towards mental health nursing: a systematic review. J Clin Nurs. 2013; 22(1-2): 148-58. [Crossref]
12. Ciydem E, Avci D. Effects of the psychiatric nursing course on students' beliefs toward mental illness and psychiatric nursing perceptions in Turkey. Perspect Psychiatr Care. 2022; 58: 348-54. [Crossref]
13. Duman ZÇ, Günüşen NP, İnan FŞ, Ince SÇ, Sari A. Effects of two different psychiatric nursing courses on nursing students' attitudes towards mental illness, perceptions of psychiatric nursing, and career choices. J Prof Nurs. 2017; 33(6): 452-9. [Crossref]
14. Rushworth L, Happell B. Psychiatric nursing education: doing the impossible? Arch Psychiatr Nurs. 1998;12(6): 319-25. [Crossref]
15. Alexander RK, Diefenbeck CA, Brown CG. Career choice and longevity in U.S. psychiatric-mental health nurses. Issues Ment Health Nurs. 2015; 36(6): 447-54. [Crossref]
16. Tergesen CL, Gurung D, Dhungana S, Risai A, Basel P, Tamrakar S et al. Impact of service user video presentations on explicit and implicit stigma toward mental illness among medical students in Nepal: a randomized controlled trial. Int J Environ Res Public Health. 2021; 18(4), 2143. [Crossref]